

KRITISKE ANALYSER

Af Henrik Herløv Lund, økonom – cand.scient. adm.

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

Kommentar i Arbejderen 9. marts 2020 ¹

UDLIGNINGSFORHANDLINGER: Venstre vil skåne rige kommuner på bekostning af velfærden.

Venstre afviser øget udligning fra rige kommuner. Deres bidrag skal i stedet dækkes af statslige velfærdsmidler.

Der er 3 ting, som bestemmer, hvilken service kommunerne kan tilbyde: Udgiftsbehovet bestemt ved befolkningens størrelse og sammensætning, skatteindtægterne som bestemmes af borgernes indkomster + skatteprocenten samt udligningen imellem kommunerne. Udligningen imellem kommunerne har en vigtig funktion, nemlig at kompensere for forskellene i indtægtsgrundlag og udgiftsbehov kommunerne imellem og dermed sikre et mere ensartet serviceniveau overalt i landet. I de senere år har Budgetloven imidlertid gennem statslige rammer lagt en spændetrøje omkring både kommunernes udgifts – og skatteniveau. Omfordelingen imellem kommunerne indenfor disse rammer igennem udligningsordningen er derfor blevet stadig mere vigtig.

I udligningsystemet flyttes 82,5 milliarder kroner hvert år frem og tilbage mellem de danske kommuner. Det skal dog bemærkes, at omkring 65 milliarder kroner heraf kommer fra statens bloktilskud. Kommunerne selv bidrager med op mod 18 mia. kr., som går fra rigere til fattigere kommuner.

¹) <https://arbejderen.dk/blog-indl%C3%A6g/henrik-herl%C3%B8v-lund/udligning-venstre-vil-sk%C3%A5ne-rige-kommuner>

Der udlignes efter en række kriterier, hvor det på udgiftssiden særligt er andelen af ældre borgere og socioøkonomiske forhold, der tæller. Der har i de senere år udviklet sig nogle ubalancer i selve systemet, som har gjort det påtrængende med en reform heraf af nogle af kriterierne. Samtidig er der store åbenlyse fordelingspolitiske skævheder mellem fattige udkantskommuner og især på den anden side velstående kommuner i Hovedstadsområdet og især i Nordsjælland. Allerede VLAK – regeringen tog tilløb til en reform, men måtte opgive grundet modstand fra C og LA mod, at de rige nordsjællandske kommuner skulle bidrage mere.

Det må i sig selv anerkendes som positivt, at S – regeringen har taget den bundne opgave op, hvor Venstre, Konservative og LA fejlede. Det må også anerkendes som positivt, at S – regeringens har taget fat om at gennemføre nødvendige justeringer af de kriterier, som var blevet ustabile, selvom det må indrømmes, at saneringen af navnlig udlændingeordningen kunne have været mere vidtgående i regeringens udspil. Og det må endelig anerkendes som positivt, at S – regeringen ville styrke omfordelingen ved at flytte penge fra by til land og fra øst mod vest. I den forbindelse har det været S – regeringens helt rigtige udgangspunkt, at de rige konservativt styrede kommuner i Nordsjælland skulle bidrage mere. Samtidig har man ganske rimeligt villet lette byrden for Vestegnskommunerne med den store integrationsbyrde.

Ikke overraskende har udligningens stigende betydning pga. Budgetlovens spændetrøje medført en voldsom kamp om udligningsmidlerne. Borgmestre har kæmpet for deres egen kommune og ikke mindst har Konservative borgmestre af indlysende grunde ført en voldsom agitation imod regeringens udspil. Det er i den forbindelse beklageligt, at regeringen med hemmelighedskræmmeri og regnefejl mv. selv har leveret ammunition til en mistillidskampagne mod et i grunden rimeligt forslag til omfordeling kommunerne imellem.

Også Venstre har fisket i rørte vande. Man har beskyldt regeringen for politisk kammerateri, men forsøger samtidig at udnytte regeringens fodfejl til politisk afpresning på reformen til fordel for både venstre og konservativt styrede kommuner.

Venstre har krævet og på forhånd fået gennemtrumfet reduktioner i udligningen til Vestegnskommunerne. Herudover kræver Venstre endvidere, at skatten ikke må stige som følge af udligningsreformen, hvilket i realiteten handler om et forsøg på i anden omgang at skærme rige kommuner mod at skulle bidrage mere til udligningen. I stedet kræver

Venstre, at staten skal bidrage med en milliard yderligere til udligningen, hvilket vil gå fra de midler, som i det økonomiske råderum er afsat til velfærd og grøn omstilling.

Venstre står således – endnu en gang – for en reaktionær og asocial fordelings – og velfærdspolitik og støttes desværre heri af de Radikale, som synes mere og mere at bevæge sig imod at agere som en borgerlig trojansk hest blandt støttepartierne.

Regeringen bør ikke desto mindre stå imod Venstres yderligere bagstræberiske krav og bør støttes klart og artikulert heri af EL og SF. I sidste instans vil ingen reform måske være at foretrække fremfor en udligningsreform bestemt af Venstre. Samtidig ville det tage presset af udligningssystemet, hvis Budgetloven bliver ophævet eller i det mindste lempet, således at kommunerne i højere grad selv kan bestemme deres skatte – og udgiftsniveau.